

OPONENTSKÝ POSUDEK

habilitační práce

Jméno uchazeče:PhDr. JUDr. Marek Čejka, Ph. D.
Název bakalářské práce:Korán, meč a volební urna.
Zdroje a podoby islamismu.
Oponent:Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th. D.
Odevzdání posudku: červenec 2018

Habilitační práce dr. Marka Čejky je psána z perspektivy politologie (str. 15). Jako religionistovi mně možná v této perspektivě něco uniká, ale hlediska svého oboru považují její obsah za výborný. Mám za to, že ve srovnání s dnes už staršími českými publikacemi – s Baršovou knihou *Západ a islamismus* (2001), Kropáčkovými knihami *Islámský fundamentalismus* (1996) a *Islám a Západ* (2002) – představuje značný badatelský krok vpřed. Některé tematicky blízké knihy jsou sice novější, ale mnoho nového nepřinášejí (Müllerova kniha *Islám a islamismus* z roku 2014), anebo nahlízejí fenomén islamismu z jiné oborové perspektivy (Černého *Svět politického islámu* z roku 2012 a *Velká blízkovýchodní nestabilita* z roku 2017).

Oceňuji především přehlednou strukturu práce a autorův systematický přístup. Popis jednotlivých fenoménů možná není tak hluboký (patrně kvůli dodržení přijatelného rozsahu práce), jak jsme zvyklí od českých orientalistů a islamologů, ale skvělá je autora schopnost postihnout islamismus v celé šíři a popsat tento jev srozumitelně, aniž by byla setřena jeho komplexnost a nejednoznačnost. Přitom – a i to je jistě hodnotou – čtenářsky stravitelně a pochopitelně. Zdá se, že skutečným charismatem dr. Čejky je toto přehledné, faktické a uspořádané vystižení podstaty věci tak, jak ho prokázal už ve své *Encyklopedii blízkovýchodního terorismu* nebo ve svých pracích o současnosti judaismu.

Jak je napsáno už v první větě, obsahu habilitační práce nemám mnoho co vytknout. Cením si vysvětlení frankofonního a anglofonního pojetí výrazu „islamismus“ a velmi přínosná pro mě je i kapitola o antikolonialistických kořenech islamismu (2.2). Také popis politického vývoje v Pákistánu a Íránu jako místních podob islamismu (kapitola 3.4) je pro mě obohacující. Naopak, jisté zklamání mi připravil výklad o Islámském státu – na to, o jak aktuální a atraktivní téma se jedná, mi výklad připadá až příliš plochý a v historických pasážích až příliš stručný. Chyběly mi zde odkazy na některou z výborných zahraničních monografií (nejspíše asi na McCantsovu *The ISIS Apocalypse*), která by doplnila českou knihu Ondřeje Beránka a Bronislava Ostřanského. Ostatně, podobný pocit určité řídkosti textu jsem měl čtení pasáží, které se dotýkají tzv. arabského jara. Zde mi zase chybělo využití monografie Miloše Mendela *Islámské jaro*. Ovšem jediné tvrzení, které bych skutečně považoval za problematičtější, jsem našel na straně 121: předpoklad, že v současné době indiští muslimové „mají – až na výjimky – pokojné vztahy s hinduistickou většinou“, skutečnosti zcela neodpovídá. Jistě, muslimů žije v Indii asi 180 milionů a násilí se týká jen mizivé části z nich, ale obávám se, že těchto výjimek je bohužel hlavně v Gudžarátu stále dost.

Mé nadšení z obsahu habilitační práce bylo po celou dobu četby kroceno její formální úrovní, kterou jsem shledal nižší, než jsem očekával. Dobrému rozvržení a systematickému uspořádání práce odporuje zmatečný systém číslování. Tak se například se na začátku třetí kapitoly (3.) mluví o druhé kapitole této části či na začátku čtvrté kapitoly (4.) o třetí kapitole této části. Tento zmatek snad vznikl tím, že habilitační práce byla na str.

16 uměle (a zbytečně a nesprávně) rozdělena na teoretickou a praktickou část. Dalším problémem je množství stylistických neobratností, vynechaných slov nebo vyšínutí z větné vazby. Také ženská jména zůstala nepřechýlena. Na několika místech jsou zaměněny výrazy: místo „pleonasmu“ (na str. 46) je „oxymóron“ (navíc v nesprávném pravopisu), místo „postmaterialistického“ životního stylu je „postmateriální“, místo adjektiva „různorodý“ či „rozmanitý“ nacházíme nehodící se výraz „eklektický“ apod. Někdy může být nepřesné vyjadřování až matoucí: Zarkáwí byl Jordánec a i když působil několik let v Iráku, je problematické ho označovat za „iráckého velitele“ (str. 154). Také odkazy na zdroje nejsou v několika případech zcela přesné či srozumitelné: například Madani je v odkaze 80 (str. 37) citován podle Kramera, nebo – vzato zase ze závěru práce – v odkaze 416 (na straně 158) není jasné, že skutečným autorem citátu je Abú Musáb al-Surí. Zkrátka: habilitační práce by si zasloužila pečlivější přečtení a korekturu.

Formální nedostatky považuji za nepříjemné, ale v žádném případě za podstatné, natož rozhodující. S radostí konstatuji, že cíl habilitační práce „komplexně zmapovat teoretickou diskusi, která vymezuje pojem ‚islamismus‘,“ byl splněn. O původnosti habilitační práce nepochybuji, vědecký přínos považuji za nesporný, formální úroveň za ještě dostatečnou. Mám za to, že předložená práce je dobrým základem pro habilitační řízení a že poskytuje naději na jeho úspěšné dovršení.

Zdeněk Vojtíšek